

Regelbunden tillsyn i Götlunda skola

Förskoleklass

Årskurs 1-6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Arboga kommun under och besökt Götlunda skola den 3 juni 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 17 december 2009. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Götlunda skola, dels den information som samlats in under besöket. I Götlunda skola intervjuades rektorn, biträdande rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever

Götlunda skola	Antal elever
Förskoleklass	17
Grundskola	101

Källa: Skolan uppgifter i samband med tillsynen 2009.

Götlunda skola är en skola med förskoleklass och årskurserna 1-6 som är belägen någon mil väster om Arboga stad. Till skolan hör också ett fritidshem. Skolan tillhör södra skolområdet och leds av en rektor och en biträdande rektor, som också har ledningsansvaret över två andra skolor i området. Tillsynen omfattar förskoleklass och grundskola, kommunens ansvarstagande för fritidshemmet beskrivs i en separat rapport avseende hela kommunens skolbarnsomsorg.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Götlunda skola är en skola med förskoleklass och grundskolans årskurser 1-6. Således finns ingen nationell statistik över elevernas kunskapsutveckling. Skolans kvalitetsredovisning innehåller resultaten för de nationella ämnesproven i årskurs 5. År 2008 bedömdes 76 procent uppnå målen för de nationella ämnesproven i svenska och matematik medan 71 procent bedömdes uppnå målen i engelska. Resultaten är en försämring från år 2007 då andelen elever som bedömdes uppnå målen i de nationella ämnesproven varierade mellan 82 (engelska) och 95 (matematik) procent.

Skolan kan inte uppvisa någon övergripande kunskapsuppföljning i samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen i årskurs 5.

Mot bakgrund av att en övergripande kunskapsuppföljning saknas kan Skolinspektionen inte bedöma huruvida eleverna i Götlunda skola når målen för utbildningen. Se vidare Skolinspektionens bedömning av kvalitetsarbetet, 3.4.1

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I 2 kap. 6 § grundskoleförordningen anges att det för varje ämne finns en kursplan innehållande både de mål som undervisningen ska sträva mot och de mål som eleverna ska ha uppnått efter femte och nionde skolåret. I kursplanerna för svenska, svenska som andraspråk och matematik finns också mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret. Enligt avsnitt 2.7 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, ska läraren allsidigt utvärdera varje

elevs kunskapsutveckling utifrån läroplanens och kursplanernas mål. Läraren ska muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Detta uppdrag omfattar skolans alla ämnen.

Vid tillsynen av Götlunda skola framkommer att det, på lärarnivå, finns en tydlig uppföljning av elevernas kunskapsresultat i svenska och matematik. Övriga ämnen följs inte upp i förhållande till de nationella målen med samma tydlighet.

Skolinspektionen bedömer att Brattbergsskolan behöver följa upp varje elevs kunskapsutveckling i samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen i årskurs 3 och 5.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtal.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtal i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Skolinspektionen har tagit del av några exempel på individuella utvecklingsplaner från Götlunda skola och finner att dessa innehåller både skriftliga omdömen samt en framåtsyftande sammanfattande del. I de skriftliga omdömena anges ämnesmål som inte tydligt är kopplade till nationella mål. Vidare anges mål att sträva mot för eleven, och dessa mål saknar i flertalet fall koppling till de mål att sträva mot som återfinns i läroplan och kursplaner.

Skolinspektionen bedömer att Götlunda skola behöver utveckla sina individuella utvecklingsplaner så att de uppfyller författningarnas krav.

4 (11)

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av 4 kap. 1 § skollagen framgår att särskilt stöd ska ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.2 Kunskaper, framgår bl.a. att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och hjälpa elever i behov av särskilt stöd. Läraren ska bl.a. stimulera, handleda och ge särskilt stöd till elever som har svårigheter. Också i avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisning och elevvårdsverksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver för att nå målen för utbildningen. Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn

se till att behovet utreds.

I Götlunda skola finns inte någon speciallärare, specialpedagog eller annan specialpedagogisk kompetens. Vid tillsynen framkommer i samtal med biträdande rektor och lärare att lärarna efterlyser sådan kompetens för att säkerställa att rätt sorts särskilt stöd ges till de elever som bedömts vara i behov av sådant. Vidare uppges att eleverna för närvarande inte helt får det särskilda stöd de behöver för att nå målen för utbildningen, vilket även bekräftas av de förhållandevis låga kunskapsresultaten.

Skolinspektionen bedömer att Götlunda skola behöver försäkra sig om att eleverna får adekvat särskilt stöd i tillräcklig utsträckning för att nå målen för utbildningen.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller istället 14 a kap. skollagen (1985:1100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567). De nya bestämmelserna innebär att skolorna från och med den 1 januari 2009 ska beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan/verksamheterna för samman de planer som ska upprättas till ett dokument. Skolinspektionens tillsyn avser endast planen mot kränkande behandling. Planen ska utgå från en aktuell kartläggning och innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Enligt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planerna mot diskriminering och kränkande behandling ska eleverna vara delaktiga vid framtagandet, uppföljning och bearbetning av planen mot kränkande behandling. Vid tillsynstillfället hade Götlunda skola inte upprättat någon plan mot kränkande behandling. Skolinspektionen istället granskat den likabehandlingsplan som finns på skolan. Denna uttrycker ett avståndstagande från alla former av kränkningar och innehåller en redogörelse för skolans förebyggande arbetet mot kränkningar. Planen saknar emellertid en tydlig ansvarsfördelning, tydliga rutiner för dokumentation samt årets planerade insatser/åtgärder utifrån en aktuell kartläggning av skolans behov på området. Eleverna har inte varit delaktiga i framtagandet av likabehandlingsplanen. Skolinspektionen bedömer att Götlunda skola behöver upprätta en plan mot kränkande behandling som uppfyller de krav som ställs på sådana planer. Vidare bör det framgå av planens namn att den också omfattar skolans arbete med att förebygga och förhindra kränkande behandling.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

8 (11)

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
-	-

Motivering
Ej relevant

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar**Bedömningspunkter****3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete**Bedömningspunkter****3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Den enskilda skolans utveckling ska skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår i Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn har således ansvaret för skolans resultat. I samtal med både rektor, biträdande rektor samt lärare framkommer att Götlunda skola gör vissa utvärderingar under året, främst i samband med upprättandet av kvalitetsredovisningen. På skolövergripande nivå utvärderas främst kunskapsresultat i matematik, svenska och engelska men inte i övriga ämnen. Vidare utvärderas också resultatet av arbetet med normer och värden i form av den enkät som årligen besvaras av bland annat årskurs 2 i kommunen. Det är också de två områden avseende grundskolan som ingår i den mall för kvalitetsredovisning som används i kommunen som helhet. Skolan företar inga övergripande utvärderingar av bland annat undervisningen och betydelsen av målen att sträva mot, individanpassning, särskilt stöd och skillnader i resultat mellan flickor och pojkar vilket alla är områden med stor betydelse för kvaliteten på utbildningen och således också för måluppfyllelsen. Rektorn beskriver att skolan från och med höstterminen 2009 kommer att arbeta efter ett årligt kvalitetshjul med kontinuerliga utvärderingar. Skolinspektionen gör bedömningen att Götlunda skola behöver utveckla sitt kvalitetsarbete så att detta omfattar fler områden med betydelse för måluppfyllelsen och därmed bidrar till att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Enligt 3 § förordningen om kvalitetsredovisningen inom skolväsendet m.m. ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redo-

görelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Enligt 3 a § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas i kvalitetsredovisningen. Enligt 4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska skolans kvalitetsredovisning utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning.

Arboga kommun har upprättat en mall för kvalitetsredovisningar inom barn- och utbildningsnämnden och Götlunda skola följer den. Kvalitetsredovisningsmallen innehåller rubriker för områdena mål, bedömning av måluppfyllelse, analys samt åtgärder för förbättring. Analyserna är emellertid knapphändiga och består till större del av en beskrivning av hur skolan arbetar eller de aktiviteter som har genomförts inom området. Vidare kan Skolinspektionen konstatera att skolans planerade åtgärder för utveckling saknar en tydlig koppling till de analyser av resultaten som gjorts. Eleverna har inte varit delaktiga i framtagandet av kvalitetsredovisningen.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta åtgärder så att kvalitetsredovisningen till fullo uppfyller förordningens krav.

2009-09-17 Stockholm

Anna Rydin

Lennart Andersson